

O B E C

HORNÍ PĚNA

Ohlasy od Dřeva

neperiodický zpravodaj zastupitelstva obcí Horní Pěna a Malíkov nad Nežárkou
stránky obce: www.hornipena.cz

registrace u Ministerstva kultury ČR, odbor médií a audiovizí v r. 2007 pod evidenčním číslem MK ČR E 18057
redakce: 728 675 347, andrejchova@seznam.cz

číslo: 3/2011

Počet obyvatel: 582 (podle evidence obyvatel)

Pozvánky na kulturní a společenské akce:

Pokud jste příznivci hodby, přírody a myslivosti, zveme vás v neděli **7.srpna 2011 v 19.00 hodin** ke kostelu v Horní Pěně na **Troubení pro myslivce**. Účinkují trubači letního kurzu troubení v Chlumu u Třeboně. Uslyšíte ukázky loveckých signálů a lovecké hudby. Vstup je zdarma. Pokud nám počasí nebude přát, přesune se troubení do velkého sálu kulturního domu.

xxxxxxxxxx

Další pozvání přichází z obce Mláka:

dovolujeme si Vás co nejsrdečněji pozvat na poutní slavnost, která se koná **14.srpna 2011 v 10.30 hodin v kostele Panny Marie v Mláce** při příležitosti postupné obnovy kostela. V jejím průběhu bude prezentována nová knižní publikace věnovaná historii a současnosti tohoto poutního místa. Budeme si pokládat za velkou čest, pokud svojí přítomností pomůžete podpořit dobrou věc. Poutní slavnost ve Mláce se letos řadí mezi nejvýznamnější kulturní akce jihočeského regionu, neboť její program obohatí účast obzvláště významných umělců. Jsou jimi mezzosopranistka Andrea Kalivodová, sólistka Státní opery v Praze a barytonista Richard Haan - nositel ceny Thálie za rok 2010, sólista Státní opery v Praze. Toto jejich koncertní vystoupení je v letní sezóně na území České republiky jediné! Uslyšíte hudbu Antonína Dvořáka, Georga Fridricha Händela, Johanna Sebastiana Bacha, Jakuba Jana Ryby, Franze Schuberta, Giuseppe Giordaniho a Gustava Mahlera. Celý program moderuje Jolana Smyčková.

xxxxxxxxxx

Pro děti a mládež chystáme letos opět **Loučení s prázdninami** na hřišti u rybníka dne **20.srpna 2011 od 13.00 do 17.00 hodin**. Po celou dobu zde bude pro děti k dispozici skákací hrad a malé motorky.

Dále pro mladší děti budou připraveny různé zábavné soutěže s odměnami a pro starší (ale i pro zájemce z řad mlaších dětí) uspořádáme turnaj v malé kopané. Bude to turnaj 4 členných družstev. Všichni účastníci budou pochopitelně odměněni a vítězné družstvo dostane kromě medaile i hlavní cenu turnaje. Jakou? nechte se překvapit. Připravte si družstva, trénujte a přijďte včas.

xxxxxxxxxx

V září chceme pokračovat v tradici Michalských slavností. Chystáme je na **sobotu 24.září 2011**. Program bude zveřejněn na plakátcích v září, ale už teď vám prozradíme, že se můžete opět těšit na tržnici, skákací hrad, výstavu v kulturním domě, večerní zábavu a další.

xxxxxxxxxx

V knihovně proběhla koncem července revize knih a při té příležitosti byly opět vyřazeny

některé tituly, které jsou opět v policích na chodbě před knihovnou a které si můžete zakoupit za 1,- Kč. Peníze za knihy zaplatte buď paní Hiršové, nebo knihovnici paní Andrejchové, nebo je vhod'te do schránky na dveřích knihovny.

Knihovna nabízí další službu. Na webových stránkách naší obce na stránce knihovny je přímý odkaz na katalog knih v naší knihovně. Můžete si prohlédnout nabídku knihovny a mailem na adrese: knihovna.hp@seznam.cz si objednat tituly, které vám knihovnice připraví k odběru, a jakmile budou k dispozici, budete upozorněni mailem. knihy si pak můžete vyzvednout v knihovně v půjčovních hodinách.

Pracovnice metodické sekce Jindřichohradecké městské knihovny nám slíbily zaevidovat do konce měsíce srpna všechny nové tituly (nakoupené i darované), takže v září si budete moci zapůjčit zcela nové knihy.

xxxxxxxxxx

Připomínka občanům - majitelům psů:

Opět se vracíme k volnému pobíhání některých psů. Pravdou je, že se tento problém v poslední době hodně zlepšil a hodně majitelů psů si své mazlíčky lépe hlídá, ale přesto tento problém byť ojedinelé v naší obci přetrvává. Jistě uznáte, že není příjemné, když se k vám žene pes, jehož úmysly vzhledem k vám nejsou zcela jasné a majitel je v nedohlednu. I když vás pes nezraní a dává vám pouze najevo svou náklonnost, většinou to odnese oblečení, které vám zašpiní. A to ještě není nic proti problému cyklistů a automobilistů, kterým pes samou radostí vběhne do cesty. Tady jde již o zdraví nebo o život jak člověku tak i vašemu psíkovi. A samozřejmě pokud se v okolí vyskytne lákavá fenka, tak se může váš mazlíček stát i terčem útoku nějakého psího soka.

Takže v souladu s obecní vyhláškou vás znovu upozorňujeme, abyste si své pejsky hlídali a ve vsi je v žádném případě nenechali na volno bez vodítka.

xxxxxxxxxx

Sdělení obce:

Do konce srpna začnou práce na dalších úpravách a vybavení odpočinkového a hracího místa pro děti vedle truhlářské dílny na "sídlišti". Obec objednala celý projekt u pana Petra Racka ze Studené a model tohoto hracího místa s vybavením je na obecním úřadě, kde jste ho již mohli vidět. Základní výkopy a upevnění provedou pod dozorem autora zaměstnanci obce a poté oslovíme s přesným termínem rodiče našich dětí, aby se pomohli s dalšími pracemi a úpravami.

xxxxxxxxxx

Zrnko historie o rybníku zvaném Dřevo

Tento vodní gigant, ležící v údolní nivě Pěněnského potoka, patří neodmyslitelně k historii zdejšího kraje. Již mnohokrát jsem slyšel otázky typu, kdo a kdy tento rybník vystavěl a jak vůbec mohla vzniknout tato olbřími hráz? Na tyto otázky není věru jednoduchá odpověď, ale pokusím se Vám, čtenářům Ohlasů od Dřeva, tuto historii zahalenou rouškou tajemství trochu objasnit.

Pěněnský rybník, místně nazývaný Dřevo, je již v Josefínském katastru uváděn o rozloze 130 jiter a 585 sáhů. V reambulovaném katastru lze tento rybník spatřit o výměře 75 ha, což je dnešní katastrální výměra rybníka. Německé pojmenování dostal Holzwehr. Než-li se dostaneme k první dochované zmínce o rybníku, měli bychom zde zmínit historika Černínského archivu Františka Teplého (1867-1945), který se intenzivně zabýval historií Hradeckých rybníků. Ve svých záznamech si poznamenal, že hráz rybníka podává obraz podoby staveb, datující se do doby Karla IV. (1316-1378), kdy až na malé výjimky leží všechny rybníky v údolí a vyznačují se velmi krátkou, zato robustní hrází, která je schopna zadržet

veliké množství vody. Pro upřesnění dodávám Teplého citaci: „**Stojí-li rybník na sucho, můžeme pozorovati, že ode dna pozvolně na obou koncích hráze terén stoupá a že vlny nemohou přímo do tarasu bít**“. Tuto zmínku lze také brát za jednu z vlastností, která dokládá existenci rybníka již ve 14. století. Je zde také zmiňován taras, který je nedílnou součástí návodní strany hráze. Plní funkci jakéhosi obranného valu před dotírajícími vlnami, které doráží na udusanou zeminu v hrázi. V té době byl dozajista vyhotoven z dřevěných klád, které se systematicky usazovaly do řad a proplétaly se chvojím. Odtud také pojmenování rybníka - DŘEVO, kdy „celá“ hráz byla z dřevěného materiálu.

Nejstarší spolehlivě dochovanou zmínku o rybníku máme z roku 1437 a nachází se v přátelské úmluvě o užívání statků mezi Menhartem z Hradce a Janem z Hradce. Část z této úmluvy zní: „.... a také když by já (Menhart) neb moji budoucí chtěli přidělati (zvětšit) ty rybníky Pěněnský a nad Sedlem a Nový nad Řečicí, toho mám já svrchu psaný strýc muoj příti, než takto, což bychme my, dělajíc ty rybníky, vytopili jemu strýci svému aneb těm lidem v Malíkově a Klenovém, a to jim jmáme prve oddati a odměniti v podobných místech ...“. Z této úmluvy lze vypožorovat, že naše domněnka o tom, že rybník již existoval za vlády našeho nejznámějšího vladaře je správná. Byl to právě Menhart z Hradce, majitel Hradeckého panství, který nechal rybník rozšířit a zvětšit téměř do dnešní podoby. Další informace se nacházejí v obecních účtech, kdy roku 1493 v sobotu po sv. Stanislavu se zaplatilo formanu Ondrovi 14 kop grošů za odvezení plodu (rybí násada) na pěti povozech z Pěněnského rybníka do obecních a městských rybníků. První záznam o výlovu Pěněnského rybníka je z roku 1559. Bylo vyloveno 95 a půl džberu, kdy na džber vycházelo 58 kaprů. Hodnota ryb byla 123 kop 57 a půl groše. Dále vyloveno bylo 6 kop štik a 16 kusů (376 ks), okounů 1 a půl kopy (90 ks) a za drob utrženo 3 kopy a 35 grošů. V té době se většinou rybníky lovily po 3 - 4 letech i déle a konzumní ryba měla hmotnost v rozmezí 1-1,5 kg.

Výnosy z rybníka začaly počátkem 17. století tendenčně klesat z důvodu velké závady na dřevěném potrubí, které silně protékalo a mnoho vody chybělo. Z této příčiny nechal, hospodárně smýšlející, Vilém Slavata troubu roku 1615 vyměnit. Účty o opravě se nedochovaly, ale zachoval se zápis o nákladu na zhotovení tarasu nad troubou a ten činil téměř 14 kop grošů. Byla vybudována i nová hranice, na kterou bylo spotřebováno 25 trámů, 60 stropnic, 16 kop lat'ováků, 30 prken, 9 kop latí a 25 kop plechů. Plechem se také obíjely trubní spoje, které se nejdříve zalávaly olovem. Na výměně pracovali 16 dnů.

Problém s odtokovou troubou nepřestal a již roku 1737 nechává hradecký vrchní úředník Tumlíř na Pěněnském rybníce měnit troubu s nákladem 95 zlatých a 48 krejcarů. Píše hraběti Černínovi o výměně tuto zprávu: „**Trúba je 21 sáhů dlouhá, (1 sáh = 177,8 cm) hráz jsme docela od základu přeložili, dali čap, hranici, rybník v řečišti spravili, takže má vzhled nového a výdej proto malý, že na tom pracovali robotníci a tak se počítá než řemeslné vydání bez materiálu. Rybníkáři, kteří při tom poroučeli, dostali dva sudy piva in natura a 13 zlatých a 36 krejcarů platu.**“. Ve zprávě se dočteme, že rybníkářům bylo dodáno k občerstvení pivo, ale již se nezmiňuje o tom, že by nějaké pivo bylo dáno robotníkům. Z jednoho prostého důvodu, protože dělníci (poddaní) na rybnících pracovali zdarma a ještě si museli k práci donést své náradí a z toho také plyne, že ani neměli nárok na panské pivo a jídlo. V tu dobu také vzešel nápad, že by se mohl z rybníka vést vodovod do zámeckého pivovaru. Tato zajímavá myšlenka nebyla nikdy zrealizována.

Dle archivních pramenů sepsal Michal Kotyza,
baštyř na Pěněnském rybníce v letech 2002-2010.
(pokračování v příštím čísle)

